

ERANSKINAK

1. Eranskina: Testuingurua

Unkina Eusko Jaurlaritzaren menpeko D ereduko ikastetxe publikoa da. Eskola hau 1984-85 ikasturtean sortu zen “Unkina Ikastetxea” izenarekin, B eta D ereduko hurrekin, nahiz eta gaur egun D eredukoa den. Unkina baino lehen, Unkina (Oinkina) plazan egun Osasun Zentroa dagoen eraikinean zegoen aurreko ikastetxea, “Colegio Nacional Licenciado Lumbreras” izenekoa. Ezin daiteke aipatzeko utzi Unkina Usansoloko ikastetxe bakarra dela, Ikasle kopuruaren arabera 270-280 inguruko matrikulazioa izan da azken urteotan Haur eta Lehen Hezkuntzan, honek herriko haurren %90 inguru osatzen duelarik. Atzerritarren kopurua aldakorra izan da azken urteotan, batez beste %3.5 suposatzen duelarik.

1. irudia. Unkina Ikastetxea (2014)

Haur Hezkuntzako gelek bi espazio nagusi dituzte, batetik, korroa egiten den lekua, bestetik, txokoak, eta hauek gauzatzeko beharrezkoak direnak; mahaiak eta hauen kokapena, arbelak, tiraderak, ordenagailuak, arbel digitala, materialez jositako apalategiak; liburuak, aldizkariak, ipuinak, argazkiak, puzzleak, margoak... Ikasleak, goizero korroan esertzen dira, bukatutakoan nahi duten txokora doaz. Egunero 3 geletan egoten dira, plastika-eraikuntza gelak + musika, ingelesa, psikomotrizitate, aretoa edo liburutegian.

2. Eranskina: Metodologia. Asko dira baina beste eskoletako praktikekin ezberdinak direnak:

Unkinan, irakaskuntza aktiboari, norberaren ekintzari eta jolasari garrantzi handia ematen zaio. Ondorioz, hurrek bere esperientziatik ikas dezaten lortu nahi da, hau da, beste pertsona eta objektuekin dituzten harremanetatik, alegia. Harreman hauek aurrera eramateko tresnarik pribilegiatuena, jolasa izango da. Honen bitartez hurrek, era motibagarri eta atseginean, eta akatsak edo porrot egiteko beldurrik gabe hainbat gauza ikasteko aukera izango dute. Hau guztia kontuan hartuta, hauek lantzeko, Unkinako Haur Hezkuntzan beste hainbat ikastetxeetan erabili ohi diren txokoen metodologia erabiltzen dute, batetik. Bestetik, astean behin, kasu honetan asteazkenetan, lan kooperatiboetan, ordu erdiz dabilta.

Txokoen diseinua: txoko irekiak gela irekietan eta aktibitate ez zuzenduta baina bai arautua. Hau da, umeari ez zaio eskaintzen nahitaezko jarduera itxi bat eta denbora zehatz batean. Umea berak erabakitzen du non egingo duen lan, hori bai, aukeratzea derrigorrezkoa da. Behin aukeratuz gero ezin izango du aldatu hasitako lana-aktibitatea amaitu arte (autonomia eta erabakien ondorioen onarpena). Txoko batzuetan zerrendan bere izena idatzi beharko du txanda itxaroteko. Ume batek ez badu inoiz txokoz aldatzen irakasleak animatu eta lagunduko du. Hau gerta ez dadin geletako hormetan behaketa erregistro orriak dauzkate.

Taldeak txikiak direnean nahasi egiten dira umeak, adibidez 4 eta 5 urtekoak. Aurten, talde handiak direnez, 5 urteko gelan 42 ume adibidez, nahaste hau ezberdin burutu da, 42 ume bi gela ireki nagusitan. Hala ere, gogoratu, umeek imitazioz ere asko ikasi ahal dutela, eta garapen hurbileko eremuaren teoriak defendatzen duena oso konpatiblea da praktika honekin, urte bat nagusiagoa diren umeengandik asko ikasi ahal dela, eta era berean urte bat txikiago den ume bati zerbait azaltzean umea bera sendotu eta garatzen du bere ezagutza. Eskaintzen diren txokoak: *Plastika gela*: liburutegia, ordenagailuak, birziklatutako materialekin konposizioak egin, margo-keta (zerak, errotulkiak,...), kabailleteak (tenpera)... *Eraikuntza gela*: Eraikuntzak (mahai gainekoak eta lur gainekoak), ordenagailuak, mahai gaineko jolasak, puzzleak, kartak... Ume kopurua txikiagoa denean 3. gela bat egoten da, *Ezagutza fisikoko gela*. Aipatu dudanez, ume eta hezitzaile kopurua dela eta aurten gela hau ez da sortu. Hala ere, gela honetan burutzen

ziren jarduerak hileru jarduera “berezi” bezala burutu dira, etapa bakoitzean premiei erreparatuta ezberdinak, hala nola, ura, ponpak, errezetak, aroztegia, makillajea, zukuak, e.a.

Unitate didaktikorik ez erabiltzea. Beste ikastetxe askotan lan-proiektuei eta unitate didaktikoei tratamendu zentrala ematen zaie curriculumean, hau da, ardatz metodologikoak dira egunerokotasuna bideratzeko eta ikasturtea planifikatzeko, hauek gabe ez dago metodologia ulertzerik. Unkina eskolaren kasuan ez da horrela, ez dute horrelako programaziorik erabiltzen haien ustetan umeen interesetatik abiatu nahi badugu gure praktika, errealitatea aldakorra eta bizia baita. Hau da, *zelan planteatu umei udazkenaz hitz egin, margotu, ipuinak entzun, pelikulak ikusi eta abestu behar dutela, agian Saharatik etorri berri den ume berri bat daukagunean gelan, eta hori gai garrantzitsuena bilakatu denean?, edota gelako ume baten ama haurdun dagoenean, zelan ez aprobetxatu aukera?, (umeei hala eskatzen badute noski).*

Honek ez du ukatzen gai asko lantzen ez direnik, kontrakoa. Baina eskolako Haur Hezkuntzako irakasleek ez dute partekatzen gaiak beti hain intentsiboki landu behar direnik. Normalean ez diote hainbesteko denbora eskaintzen gai bati eta gaien tratamendua askoz malguagoa da. Umeen interesen arabera hartuko du norabide bat, edo beste, edo amaituko da interesa desagertzen denean. Are gehiago, euren ustetan unitate didaktikoen kontzeptu estandar eta ohikoak diren planifikazio mota gehienak, irakaslearen antolaketa beharrei begira egiten dira, eta ez, umeen jakin-minaren ezaugarrietan pentsatua.

Lan kooperatiboa: Proiektua berritzeguneak proposatu zuen eta benetako izena “IK/KI PROGRAMA (<<Ikasteko kooperatu/Kooperatzen ikasi>>) da: “Programaren gaia ikasleen jardueraren antolaketa kooperatiboa da eta hezkuntza-premia askotarikoak dituzten ikasle guztiek elkarrekin ikastea ahalbidetzeko diseinatu da.” Ikasleek lantalde txikiak osatzen dituzte, elkar laguntzeko eta adoretzeko ikasteko orduan. Ikasle bakoitzak ikastea ez ezik, bere ikaskideek ere ikas dezaten laguntzea bilatzen da.

Osaketa heterogeneoko taldeak osatzeko, gela osoko ikasleak hiru azpitaldeetan banatu behar dira:

Laguntzeko gaitasun handiena dutenak...	Taldeko gainerako ikasleak...	Laguntza gehien behar dutenak
O O O O O O	A A A A A A	E E E E E E
O A A E		

1.taula. Talde heterogenoak osatzeko irizpideak.

Argi atera dezakegun ondorio garrantzitsuena zera da, taldean lan egiteko modua ezberdina dela eta bestetik, lehen “kolaboratu” eta “kooperatu” sinonimotzat hartzen zituztela eta orain esanahi desberdinak ematen zaizkiela:

Kolaboratu: Co-laborare Laboro, -is = lana, ahalegina “Norbaitekin lan egin” adoretzea” Lankide izateko gaitasun maila bertsua eduki behar da: ez berdina, ez oso desberdina, baizik antzekoa, eta ez da beharrezkoa lagunak izatea.

Kooperatu: Kooperatzeko ez dio axola gaitasun-mailak, baina garrantzi handikoa da lagun izatea.

Jarduerak burutzeko erabilitako lankidetza egiturak:

Arkatzak erdira: Irakasleak ikasgelan lantzen ari diren gaiari buruz oinarri taldeak dituen kideak adina galdera edo ariketa dauzkan orri bana emango dio talde bakoitzari. Ikasle bakoitzak galdera bat erantzuteko edo ariketa bat egiteko ardura hartuko du bere gain (ozenki irakurri behar du, kide guztiek informazioa ematen dutela ziurtatu eta adostutako erantzuna guztiek dakitela eta ulertzen dutela egiaztatuko du). Nola egiten den eztabaidatzen duten eta erantzun egokia zein den erabakitzen duten bitartean, guztien arkatzak mahaiaren erdian jarriko dituzte. Guztiek argi dutenean (galderaren edo ariketaren arduradunak guztiek ongi ulertu dutela eta zer egin behar duten edo zer erantzun behar duten argi dutela egiaztatuko du), bakoitzak bere arkatza hartuko du eta bere koadernoan idatziko du erantzuna edo lantzen ari diren ariketa egingo du dossierrean. Une horretan ezingo dute hitz egin, idatzi besterik ez. Gauza bera egingo dute ondoren gainerako ariketekin, guztiek jarduera amaitu arte.

Folio birakaria: Irakasleak ataza bat betetzea eskatuko die oinarri-taldee (hitz zerrenda bat, ipuin bat idaztea, gai bati buruz dakizkiten gauzak adieraztea haien hasierako ideiak ezagutzeko, irakurri duten testuaren edo ikasi duten gaiaren ideia nagusia laburbiltzen

duen esaldi bat, eta abar). Taldeko kide bat bere zatia folio «birakari» batean idazten hasiko da eta erlojuaren orratzen norabidean ondoan duenari pasako dio egitekoaren bere zatia folioan idatz dezan. Horrela jarraituko dute taldeko kide guztiek egitekoan parte hartzen duten arte. Taldeko kide batek bere zatia idazten duenean, gainerako kideak adi egongo dira, lagundu egingo dute, zuzendu... guztiak baitira taldeak sortzen duenaren erantzule (ez bakarrik dagokien zatiarena).

3. Eranskina: Helburu eta eduki orokorrak

Helburuak:

Norberaren ezaguera eta autonomia pertsonala

9.– Eginkizun errazak gauzatzeko edo arazoak konpontzeko, norberaren ekintzaren plangintza egitea eta ekintza sekuentziatzea; frustrazio txikiak onartzea, aurkezten zaizkion zailtasunak gainditzera daraman jarrera adieraztea, eta besteengan beharrezko lankidetzara bilatzea. N9

Ingurunearen ezaguera

1.- Ingurune fisikoa, naturala eta soziala modu aktiboan aztertzea eta esploratzea, eta ingurune horiek ezagutzeko interesa erakustea, ingurune horietako kide diren sentipena garatzeko eta haietara nolabaiteko segurtasunez eta autonomiaz moldatzeko. I1

2.– Portaera sozialeko oinarritzko arauak arian-arian barneratzea, eta beren jokabidea arau horietara egokitzea, gero eta modu orekatuagoan eta hobean. I2

4.- Ingurune fisikoa ikertzea eta bertako zenbait elementuren ezaugarriak identifikatzea, haietan jarduteko eta haietan eraldaketak sortzeko gaitasuna garatze aldera. I4

5.- Elementuen eta bildumen tasunak identifikatzea eta taldekatze-, sailkatze-, ordenatze- eta kuantifikatze harremanak ezartzea, pentsamendu logiko-matematikoa garatzeko eta horren adierazpideak ikasten hasteko. I5

Hizkuntzak: Komunikazioa eta adierazpena

1.– Hizkuntza horiez guztiez jabetzea pixkanaka, beharrak, lehentasunak, sentimenduak, esperientziak eta errealitatearen errepresentazioak adierazteko. H1

2.– Gorputz, plastika, musika eta teknologia-hizkuntzekin saiakuntzak egitea, haiekiko interesa erakustea eta erabiltzea, hartara, bai egoerak, bizipenak, beharrak eta inguruko elementuak adierazteko, bai eragin estetikoak eragiteko eta gozatzeko ere. H2

Edukiak:**Norberaren ezaguera eta autonomia pertsonala:****1. Blokea: Gorputza eta norberaren irudia**

- *Gorputza eta kanpoko errealitatea aztertzean zentzumenak erabiltzea, eta hautematen diren sentrazioak eta pertzepzioak identifikatzea. N1.1*
- *Norberaren gorputzari lotuta, espazio-erreferentziak ezartzea. N1.2*

2. Blokea: Jolasa eta mugimendua

- *Manipulazio-trebetasunak koordinatzea eta kontrolatzea, eta usu baliatzen diren tresnak modu eraginkorrean erabiltzea. N2.1*
- *Jolasaren bitartez ingurunea aztertzea: mugimen- eta zentzumen-jolasak, jolas sinbolikoak eta arauak dituztenak. Jolasa gozatzeko eta ingurukoekin harremana izateko bidetzat hartzea. N2.2*
- *Jolasen arauak ulertzea eta onartzea. Arauak beharrezkoak direla ohartzea eta arautzen parte hartzea. N2.3*
- *Tonua eta jarrera besteen, objektuaren, ekintzaren eta egoeraren ezaugarrietara egokitzea. N2.4*

3. Blokea: Jarduera eta egunerokotasuna

- *Ekimena eta gero eta autonomia handiagoa izatea eguneroko bizitzako berezko jarduerak gauzatzen. N3.1*
- *Jarduera horiek gauzatzean, norberaren eta besteen aukerak eta mugak onartzea. N3.2*
- *Ekintzaren plangintza sekuentziatua egitea eginkizunak gauzatzean, eta haien ondorioak egiaztatzea. N3.3*
- *Antolakuntzari, konstantziari, arretari, ekimenari eta ahaleginari loturiko ohiturak eta jarrerak garatzen hastea. N3.4*

- *Jarrera positiboa izatea helduekin eta parekoekin, afektuzko eta enpatiazko harremanak ezartzeko. N3.5*
- *Taldeko eginkizunetan, elkarri eragiten eta lankidetzan aritzeko aldeko jarrera izatea, eta inguruko zailtasunen aurrean sentikortasuna erakustea. N3.6*
- *Egunerokotasuna arautzen duten taldeko arauak eztabaidatzea, haien inguruko gogoeta egitea, aintzat hartzea eta errespetatzea. N3.7*
- *Ondo egindako lanari garrantzia ematea, akatsak aitortzea eta ekintzak hobetzeko zuzenketak onartzea. N3.8*

4. Blokea: Norberaren zaintza eta osasuna

- *Laguntza behar duten egoeretan laguntza eskatzea eta onartzea. Besteen laguntzeko jarrerari garrantzia ematea. N4.1*

Ingurunearen ezaguera

1. Blokea: Ingurune fisikoa: elementuak, harremanak eta neurria

- *Ingurunean dauden objektuak eta materiak, haien funtzioak eta eguneroko erabilerak aztertzea. Norberaren eta besteen objektuak errespetatzea eta zaintzea. II.1*
- *Objektuen eta materiaren zenbait berezitasun bereiztea: kolorea, itxura, funtzioa... Objektuen arteko antzekotasunak eta aldeak hautematea. II.2*
- *Elementuak sailkatzea. Multzo batekoa izatea eta ez izatea. II.3*
- *Ezaugarriak (tamaina, kopurua...) eta ezaugarrien mailak (gutxi, asko, txikia, ertaina, handia...) identifikatzea. Bildumak zenbakiak erabili gabe zenbatzea (asko, gutxi...). II.4*
- *Objektuen bildumak kuantitatiboki alderatzea. II.5*
- *Berdintasunak eta desberdintasunak egitea (beste, baino gehiago, baino gutxiago...). II.6*

- *Bilduma bat osatzen duten elementuen kalkulu zehatza egitea. Maneiagarri diren kopuruen zenbaki kardinalak erabiltzea. Kontatzeko zenbaki-segida ahoz erabiltzea. II.7*
- *Eguneroko bizitzan zenbakiak duten balio funtzionala eta zenbakien baliagarritasuna aztertzea eta horretaz jabetzea. II.8*
- *Eragiketa errazak egitea eskatzen duten problemak ebaztea (kendu, gehitu, banatu...). II.9*
- *Neurtzea eskatzen duten egoerak identifikatzea. II.10*
- *Hastapen gisa, ohikoak eta ez-ohikoak diren zenbait neurri eta neurtzeko tresna ezagutzea eta erabiltzea. II.11*
- *Norberak eta objektuek espazioan duten kokalekua. Posizio erlatiboak. II.12*
- *Irudi lauak eta hiru dimentsiokoak identifikatzea inguruneko elementuetan. Oinarrizko zenbait gorputz geometriko aztertzea. II.13*

3. Blokea: Kultura eta bizitza gizartean

- *Portaerazko jarraibide egokiak eta bizikidetzako oinarrizko arauak arian-arian eta modu aktiboan barneratzea. Gatazkak elkarrizketaren bitartez konpontzeko bidean, parte-hartze gero eta handiagoa izatea. I3.1*

Hizkuntzak: komunikazioa eta adierazpena

1. Blokea: Hitzeko hizkuntza. Entzutea, hitz egitea eta berbetan aritzea.

- *Eguneroko egoeretako helduen eta beste haur batzuen komunikazio-asmoak ulertzea. H1.1*
- *Ohiko komunikazio-egoeretan parte hartzea eta modu aktiboan entzutea. H1.2*
- *Hizketaldiak eta elkarrizketak hasteko eta haiei eusteko estrategia egokiak erabiltzea (apelazioak, esku-hartzeetan txandakatzea, ikusizko harremana...). H1.3*
- *Ahozko hizkuntza komunikaziorako tresna gisa eta norberaren eta besteen jokabidea arautzeko laguntza gisa hartzea eta balioestea. H1.4*

- *Hizkuntzak eta dialekto-aldaerak erabiltzeko interesa izatea eta errespetatzea. H1.5*
- *Hizkuntza idatzira hurbiltzen hastea. H1.6*
- *Hizkuntza idatzira hurbiltzen hastea, komunikatzeko, informatzeko eta gozatzeko bide gisa. H1.7*
- *Testu idatzietan izaten diren irudiak manipulatu eta interpretatzea, eta irudien eta testuen artean esanahi-harremanak ezartzea. H1.8*
- *Idatzizko moduak eta adierazpen grafikoko bestelako modu batzuk (marrazkiak, grafikoak, zenbakiak...) bereiztea. H1.9*

2. Blokea: Ikus-entzunezko hizkuntza eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak.

- *Tresna teknologikoak erabiltzen hastea; besteak beste, ordenagailua, unitate periferikoak, soinu- eta irudi erreproduzitzailak edo kamerak, irakaskuntza eta komunikazioa errazteko tresna baitira. H2.1*
- *Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak behar bezala eta modu esanguratsuan erabiltzeko beharraz jabetzen joatea. H2.2*
- *Ikus-entzunezko ekoizpenak ikustea, hala nola filmak, bideoak edo irudien aurkezpenak. Horien edukiei eta estetikari buruzko balioespen pertsonala egitea. H2.3*
- *Errealitatea eta ikus-entzunezko adierazpena bereizten ikatea pixkanaka. H2.4*

3. Blokea: Arte hizkuntza.

- *Plastikako ekoizpenak egitea hainbat material eta teknika erabiliz. H3.1*
- *Plastika-hizkuntza osatzen duten zenbait elementuren berri izatea (lerroa, itxura, kolorea, ehundura, espazioa...) eta horiekin saiakuntzak egitea. H3.2*
- *Plastikako hainbat lan mota gero eta modu doituagoan interpretatzea eta balioestea. H3.3*

- Ekoizpen artistikoko talde-proiektuetan parte hartzeko ekimena eta interesa izatea. H3.4

4. Eranskina: Daniel Tamayo Pozueta (Bilbo 1951)

Hirurogeiko hamarkadaren amaieran, Daniel Tamayok aparejadore ikasketak hasi zituen, baina laster baztertu zituen, eta, gero, publizitateko marrazkilari gisa aritu zen denbora laburrez. 1969 eta 1970. urteen arteanartzelona bizi izan zen, eta, han, Diseinua, Marrazketa eta Pintura ikasi zituen. Gero, Londresen eta Parisen bizi izan zen tarte laburrez, eta, 1970eko udazkenean, bokazio artistikoari heldu eta **Bilboko Arte Ederren Eskola** sortu berriko lehenengo promozioan sartu zen. Prestakuntza hori jaso ostean, ibilbide artistikoa eta irakaskuntza uztartzen hasi zen. 1980an, **Euskal Herriko Unibertsitateko Arte Ederren Fakultateko Pintura Saileko** irakasle bihurtu zen, eta, gaur egun ere, horretan jarraitzen du.

2-3. irudiak. Daniel Tamayo artista eta obrak (2011)

Hasieran, pop mugimenduko zenbait joeretatik eratorritako figurazioaren eragina jaso zuen, eta, era berean, Espainiako arte garaikideko erreferentziazko figura batzuen eraginpean egon zen, esate baterako, **Luis Gordillo**ren eraginpean. Geroztik, Daniel Tamayok izaera artistiko sendoa eraiki du bere ibilbide osoan zehar, eta, ondorioz, bere lanak erraz identifikatzeko modukoak dira. Tamayoren figurazio-kode pertsonalak zenbait ezaugarri nagusi ditu: marrazki geometrikoekiko joera, objektu-izaerako formen erabilera, eta tinta lauko polikromia bizia. Tresna horiek erabiliz, munduaren errealitateari buruz duen ikuspegi konplexua erakusten digu, eta, horretarako, bere bizipenetatik eta fantasiatik sortutako alegiazko eszenatokiak erakusten ditu. Laurogeiko hamarkadaren hasieran, pinturaren hiru dimentsioekiko interesa agertu zuen batez ere, eta, horrela, elementu geometriko eta arkitektonikoak naturako eta alegiazko paisaiekin erlazionatu zituen. Horrela, lurralde zabalak sortu zituen koadroaren esparruan, eta, zerumuga goi-goian jarrita, mota guztietako pertsonaia, objektu eta zeinuz osatutako katalogo trinkoa landu zuen, elementu horiek zerutik ikusita baleude

bezala. Egileak berak aitortzen duen bezala, Metodologia eta Proiektu Piktorikoa ikasgaiko irakasle gisa aritu ostean, “benetako esparruen barruan objektuak proiektatzeko esperientziak –horretarako, marrazki lineala, perspektiba, akuarelaz koloreztatutako grafitoa, fotomuntaia eta abar aplikatzen nituen– hiru dimentsioko formen edertasunarekiko sentsibilizatu ninduen”.

4. irudia - Puerto platón – (2003)

5. irudia - Aralar - (2007)

Errepresentazio panoramiko hauek gure inguru geografiko eta sozialaren metafora dira, eta, beraien bitartez, Tamayok begirada bikoitza proposatzen dio ikusleari: osotasunaren ikuspegi globaletik zehar ibiltzea, eta, aldi berean, adi kontzentratzea multzoa osatzen duten elementu ugarietan, ikusleak osatu dezan bere alegia propioa. Mihisea kultur adierazpen ugariatatik jasotako irudiz betetzen da: arte primitiboko ikonoak, umeen munduko eta imajinazioko irudiak, geometriak, alfabetoak, zeinuak eta sinboloak, graffitiak, irudi erlijiosoak eta miniaturak, artisautza, folklorea eta zirkua, publizitatea, diseinua eta komikia, literatura... Denak balio du, Tamayoren imajinazioak narrazio nahasi eta fantastikoa osatu dezan, XV. mendeko margolari italiar eta flandestarrak gogoraraziz –**Ucello, Fra Angelico, Brueghel**...–. Izan ere, Tamayok onartzen du, 15 urte eskas zituela, **Boscoren Gozamenen lorategia** lana ikusi zuela **Pradoko Museoa**n, eta horrek izaera fantastikoko narrazio piktorikoekiko gustua finkatu ziola. Apurka-apurka, formen errepertorio hori handituz joan zen, eta presentzia bisual handiagoa hartu zuen konposizioetan. Aldi berean, geometria protagonismoa galduz joan zen, eta euskal geografiako paisaiak agertzen hasi ziren, forma malgu, ireki eta organikoagoak erabiliz. Irudien unibertso hori erakusteko, irudiak mihisean islatu aurretik, egileak zehaztasun osoz aztertzen ditu konposizioetan. Bere ibilbide oparoan zehar, Tamayok estrategia sortzaile jakin bat landu du, eta, horri esker, margolariak mihise zuriaren aurrean daukan horror vacui delakoa urrundu egiten da. Egileak azken muturreraino kontrolatzen du irudiak eraikitzeke garapen sortzailea, bat-batekotasuna saihesten duen metodologia arretatsuaren bitartez. Prozesu honetan, marrazkia modu sistematikoan

erabiltzen da irudien genesian, eta ohar-koadernoetan geratzen dira jasota, edo, margolariak deitzen dien moduan, “landa-laneko libretetan”. Bertan, arkatzez egindako irudiak jasotzen ditu, eta, horiekin batera, ordenagailuz egindako irudiak, argazkiak, panpinak eta jostailuak, oroigarriak eta mota guztietako figurak ere biltzen dira, hori baita Tamayoren koadroen lehengaia. Gero, zirriborroak linean marrazten ditu, eta, bertan, aukeratutako elementuak eszenatan sartzen dira, programa ikonografiko moduko bat osatuz. Ondoren, zirriborro hori mihisera eramaten du, zenbait aldaketa eginez. Prozesu horren ostean, Tamayok pintzelak eta olio hartzen ditu, garapen piktorikoari ekiteko.

Azken emaitza konposizio nahasia izan ohi da, “irudien fitxategia”. Tamayok barne-ordena ematen dio emaitza horri, eta, kasuaren arabera, jai-girokoa, ironikoa, ludikoa edo surreala izan daitekeen espirtua ematen dio. Erakusketa honen izenburuko alegiak hitzak fikziozko izaera horri egiten dio erreferentzia, izaki bizidun edo bizigabeen inguruan eraikitako asmakuntza horri, alegia.

5. Eranskina: Zergatik *Cosmología Acrobática*?

6. irudia - *Cosmología Acrobática* - (2009)

Asmoak asmo, lanean zehar aitortu dudan moduan, asko kostatu zait artista aukeratzea. Hainbat obren artean *Cosmología Acrobática*, egia esan ez da bereziki gustatzen zaidan koadroa, honek beste askok bezala geometria, animaliak, zirkuko motiboak... ditu, hau da komeni zitzaizkigun elementuak batetik, bestetik, umeen gustukoak.

Eskarmentu apur bat badaukat horrelakoetan. Nire asmoak nahiko argi nituen, “lehengai ona” behar nuen, hots, manipulazioak-manipulazio, grafikoki kalitatea altua zuen koadroa, batetik. Bestetik, zenbat eta famatuago are eta informazio gehiago. *Cosmología Acrobática* Danielen *Fabulario* bildumako obra protagonista denez, aipatutako kalitatea, beste edozein aukeratuta baino errazago lortuko nuelakoan nengoen. Eta erdixka asmatu nuen. Obra honek Bilboko Arte Eder Museoan online jolas bat bazuen, beste munduko ezer ez zen, baina tira, IKTak erabiltzeko beste bazen.

6. Eranskina: Gorputz geometrikoak, biratzen dutenak. AURRETIKO JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Gorputz geometriko gardenak, sortutako fitxa, arkatzak.

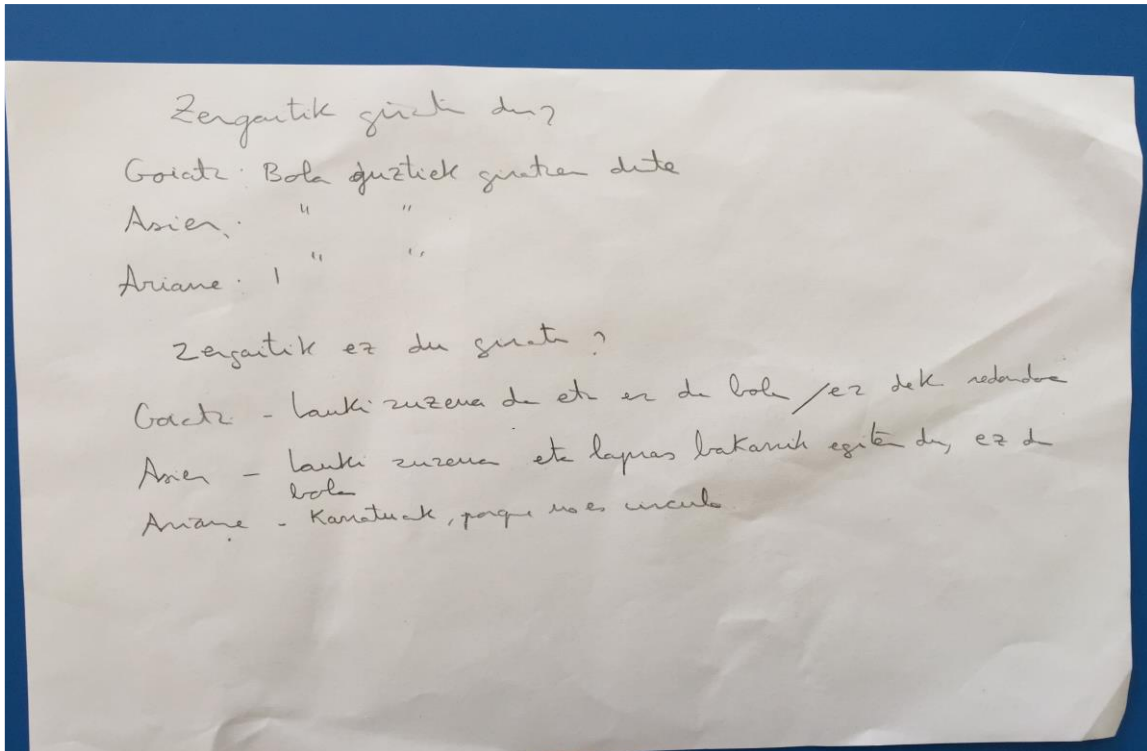
Denboralizazioa: 45'

Prestaketa aldia: Proiektuari hasiera emateko jarduera sinplea eta era berean esanguratsua, *zeinek biratzen du? Zeinek ez?*

Garapena:

GORPUTZ GEOMETRIKOAK	BIRATZEN DUTENAK	EZ DUTENAK BIRATZEN	BESTEAK ADOS?
GORPUTZ ADOS ANE	ADOS	ADOS	BAI
ASIER		ADOS	BAI ARIANE EZ??
ARIANE		ADOS	BAI

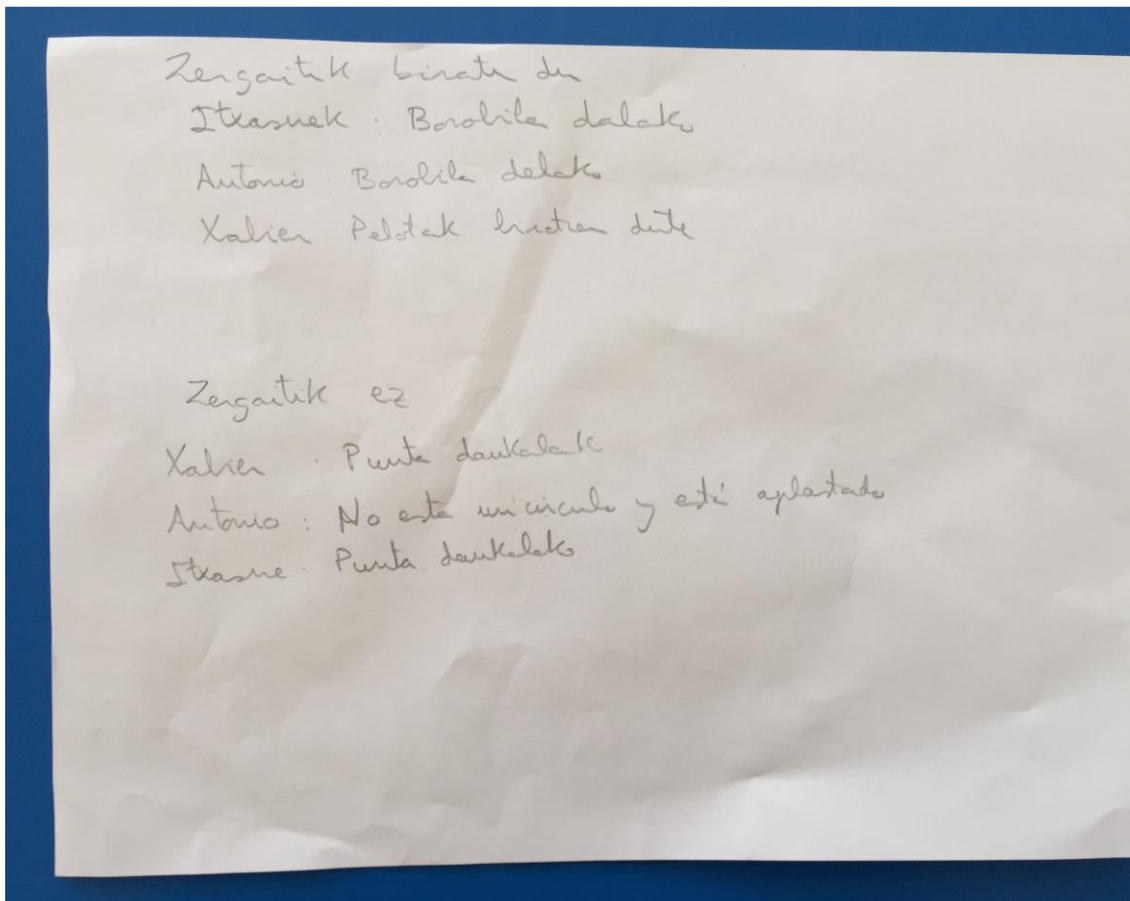
7.1. irudia. Gorputz geometrikoak fitxa A aldea.

7.2. irudia. Gorputz geometrikoak fitxa B aldea.

GORPUTZ GEOMETRIKOAK	BIRATZEN DUTENAK	EZ DUTENAK BIRATZEN	BESTEAK ADOS?
ITXASNE			ANTONIO XABIER AK
ANTONIO			BESTE AK
XABIER			ADOS BESTE AK

8.1. irudia. Gorputz geometrikoak fitxa A aldea.

8.2. irudia. Gorputz geometrikoak fitxa B alde.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI
- Edukiak: BAI
- Denboralizazioa: ONDO
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO
 - Materialak: ONDO
- Egokitasuna: EGOKIA
- Oharrak: Ahalegin handiak egin dituzte ados jartzen, idazten eta fitxa ondo betetzen.

7. Eranskina: Aurkezpena. AURRETIKO JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 2
- **Baliabide materialak:** Argazki kamera, altxorren fitxa.

Denboralizazioa: 20'

Prestaketa aldia: Irudi segidan ikusi daitekeen bezala, Tamayoren *Cosmología Acrobática* obra aztertuz eta sinplifikatuz, “altxorraren bila” fitxa sortu dut (*ikus. sinplifikazio prozesuko argazkiak*). Fitxa honetan aipatutako obran agertzen diren hainbat irudi geometriko agertzen dira.

9. irudiak. Sinplifikazio prozesua

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI
- Edukiak: BAI
- Denboralizazioa: ONDO
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO
 - Materialak: ONDO
- Egokitasuna: EGOKIA
- Oharrak: Ondo ulertu dute egin beharrekoa. Ardurari garrantzi handia eman diogu, denok eraman behar dugu argazki kamera etxera, arazorik izatekotan gelan kontatu. Mertxek eta Amaiak aurretiaz familiekin berba egin dute, beraiek ere zeregina zein den ondo jakin dezaten. Hala ere, ondo azpimarratu diete lanaren eta kameraren ardura umeena dela.

8. Eranskina: Argazkilariak altxorren bila. AURRETIKO JARDUERA.

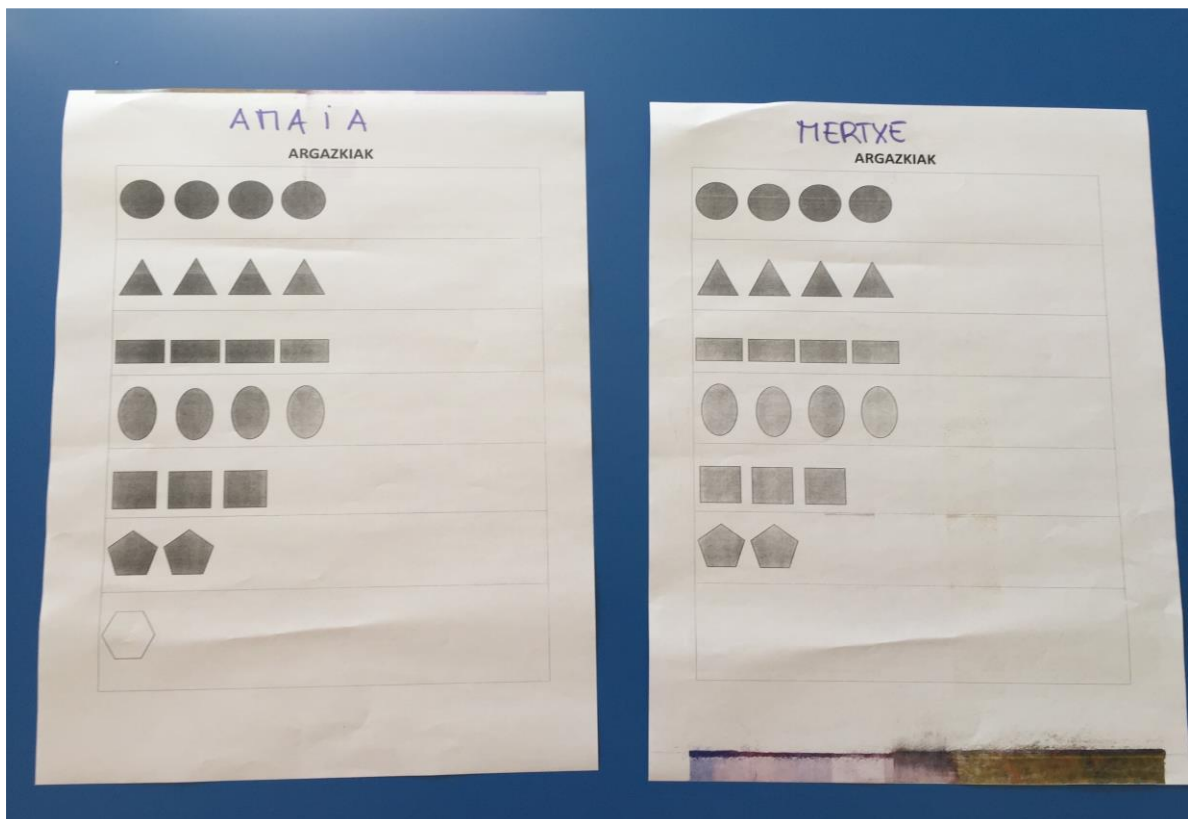
Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 2
- **Baliabide materialak:** Argazki kamera, altxorraren bila fitxa, objektu geometriko batzuk; piramide bat, diabolo bat eta kutxa bat.

Denboralizazioa: 10'.

Prestaketa aldia: Etxetik objektu batzuk hartu eta eskolara eraman ditut.

Garapena:

10. irudia. Altxorraren bila fitxak.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI
- Edukiak: BAI
- Denboralizazioa: ONDO
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO
 - Materialak: ONDO.
- Egokitasuna: EGOKIA

- Oharrak: Umeak ardurak kunplitzen dabilta eta hori pozgarria da. Egunero errutinetan tartetxo bat egiten diote *altxorrari*. Eguneroko lan txiki hori oso garrantzitsua da eta nabaria izan da nik nire etxeko *altxorrak* erakutsi dizkiedanean, gorputzen identifikazioan batik bat. Kamera, batak-besteari uztearena Mertzek dirigitzen du; bizilagunak edo gertu bizi direnei ematen saiatzen da, horrela asteburuetan edo kalean elkar ikusten badute trukea egin dezaten.

9. Eranskina: Objektuen azterketa eta deskribapena. TREBAKUNTZA JARDUERA.

Baliabideak:

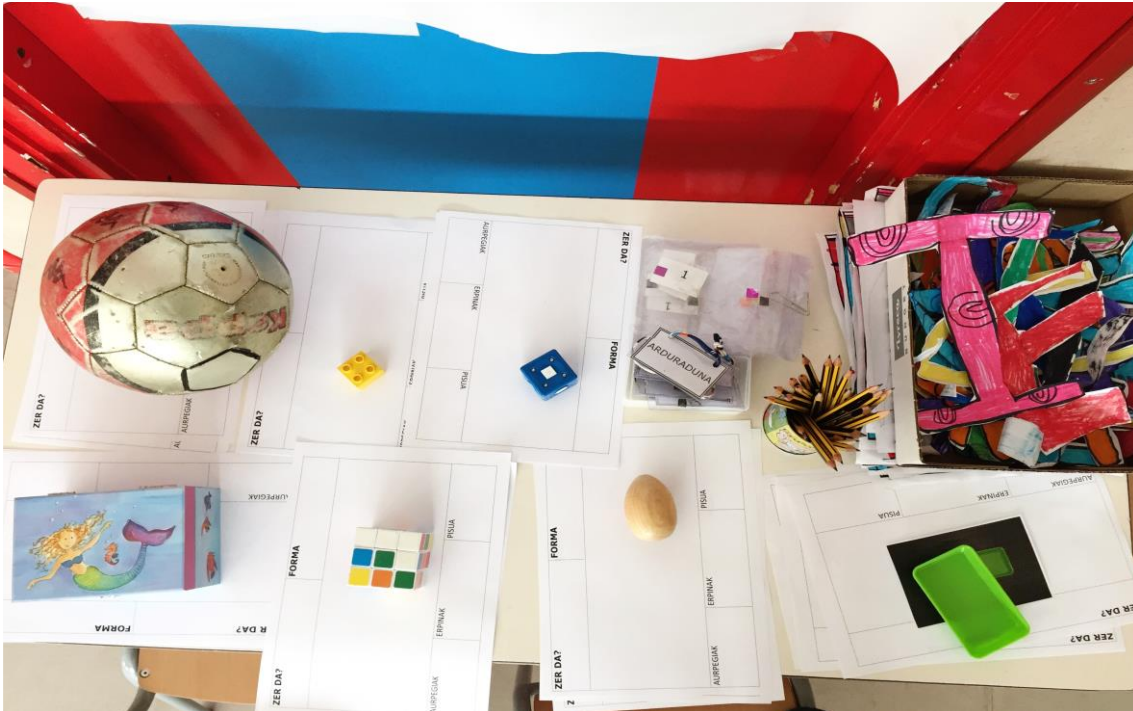
- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Sortutako fitxa, etxetik gelara ekarritako “altxorrak”, zuzenkia, pisua, arkatzak eta margoak.

Denboralizazioa: 80’.

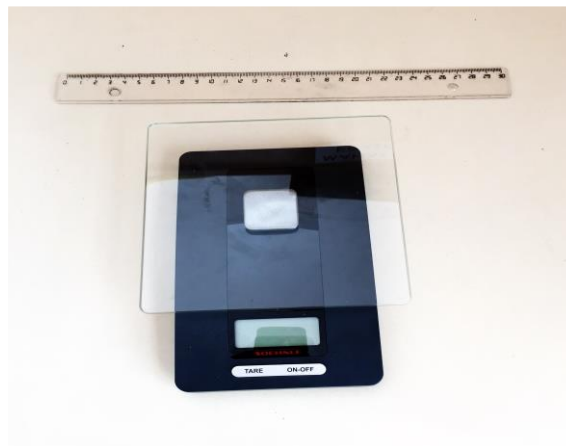
Prestaketa aldia: Aurretiaz, fitxa bat sortu dugu, (*ikus 1. fitxa*). Lantzekoak denon artean arrazoituz erabaki ditugu, adinerako egokiak direnak, bai talde kooperatiboetan lantzekoak kontutan edukiz, batetik. Bestetik, egunak aurrera doaz, argazkilariek objektuei argazkia atera eta askok “altxorrak” ekarri dituzte gelara jada. Esan bezala oraindik denek ez dituzte objektuak ekarri, beraz, lan talde bakoitzeko objektu bana aukeratu dugu, formak eta umeen izaerak eta beharrak kontuan izanik, (*ikus. material argazkiak*). Beharrezkoak izango diren, zuzenkia eta pisua eskura jarri. Ohiko objektuak dira, trebezia hauek landu behar ez badituzte ere, funtzioa ezagutzea komenigarria dela deritzogu.

ZER DA?	FORMA	
AURPEGIAK	ERPINAK	PISUA

1. Fitxa

11. irudia. Materiala 1

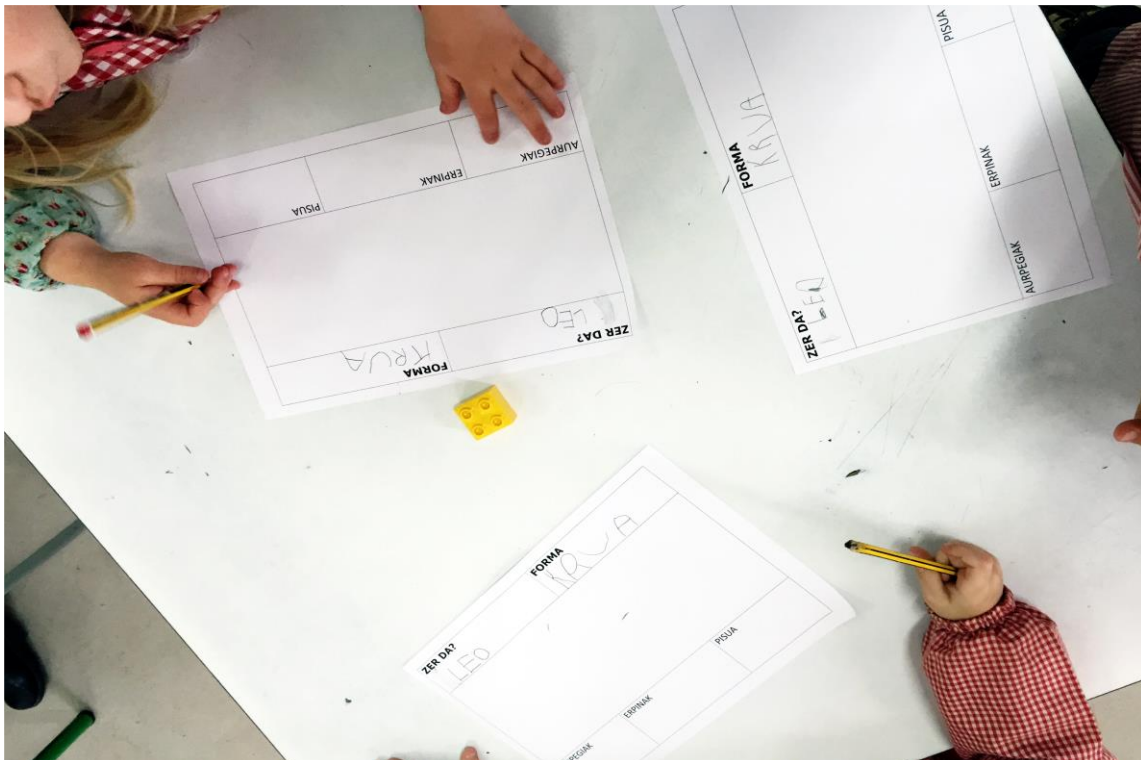

12. irudia. Materiala 2

Garapena:

13. irudia. Arrautza aztertzen

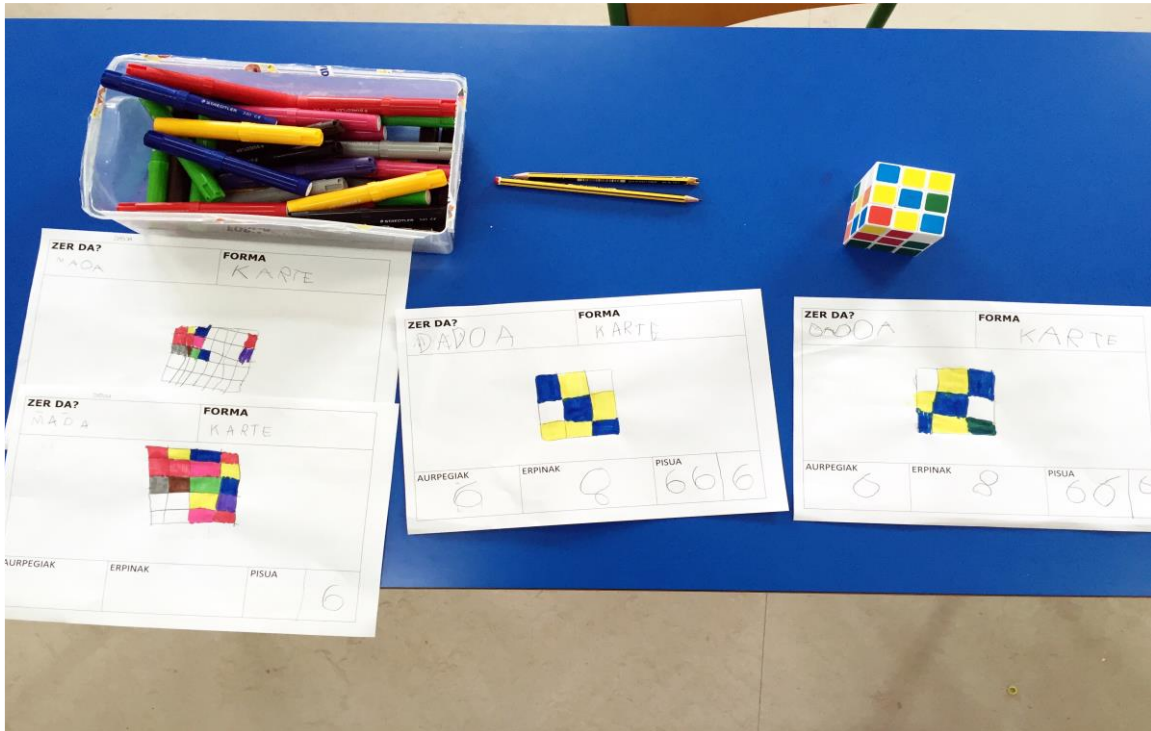
14. irudia. Lego pieza aztertzen

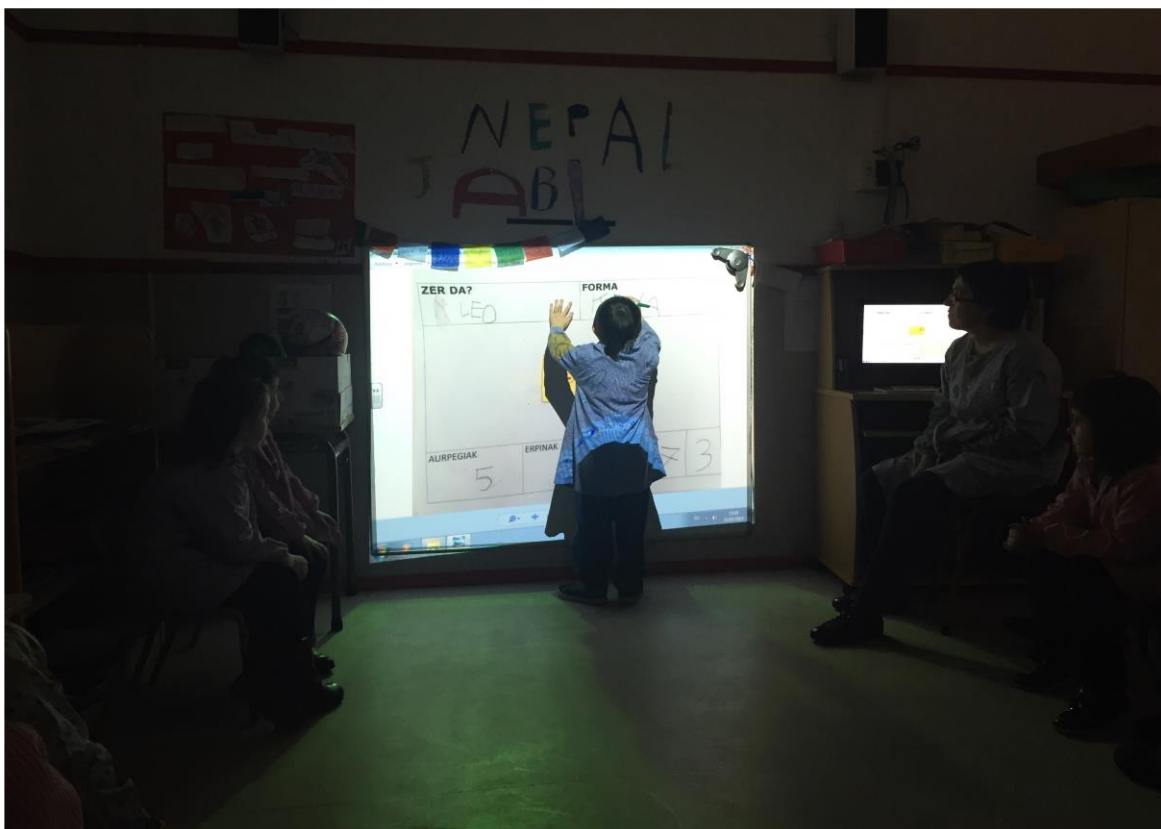
15. irudia. Lego pieza neurtzen.

16. irudia. Tapa aztertzen.

17. irudia. Itxasne eta Antonioren posizio arazoak.

18. irudia. Asier idazketa akatsak zuzentzen.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI. Gorputz geometrikoak identifikatzen dituzte. Aurpegiak, erpinak zer diren jakin ez arren egiten dituzten lotura eta arrazoinamenduak logikoak izan dira oso.
- Edukiak: BAI. Gero eta saiakera handiagoak egiten dituzte idazketan. Taldekideen eta ikaskideen zuzenketak ondo hartzen dituzte. Prozesuan izandako arazoak azaltzeko gai dira.
- Denboralizazioa: ONDO
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO
 - Materialak: ONDO. Ideia ona izan da neurketa materialak erabiltzea, berria zenez, deigarria eta gustukoa egin zaie, arreta bereziarekin ibili dira.
- Egokitasuna: EGOKIA
- Oharrak: Hurrengo baterako, zuzenkia baino egokiagoa izan daiteke metroa, metroaren bidez gorputz geometriko guztiak neurtu daitezke, esfera barne.

10. Eranskina: Objektuak estanpatu, markatu. Osteen, animatu. TREBAKUNTZA JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Etxetik ekarritako “altxorak”, errotulki beltzak, arkatzak, platerak, tenperak, A1eko kartulina zuriak.

Denboralizazioa: 80'

Prestaketa aldia: Argazkian ikus daitekeen bezala 7 mahai baztertu ditugu. Mahai bakoitzean, A2 kartulina zuri bat, 3 ahulki, bi platerxo eta taldeko txartela utzi ditugu. Esan bezala, ume guztiek ez dituzte objektuak etxetik ekarri, beraz, apropos, 4-5 prestatu ditugu horientzako, batetik. Bestetik, umeek ateratako argazkien argazkiak inprimatu eta taldekatu ditugu.

19. irudia. Gela

20. irudia. Etxetik ekarritako altxorak

Garapena:

21. irudia. Diaboloa estanpatzen.

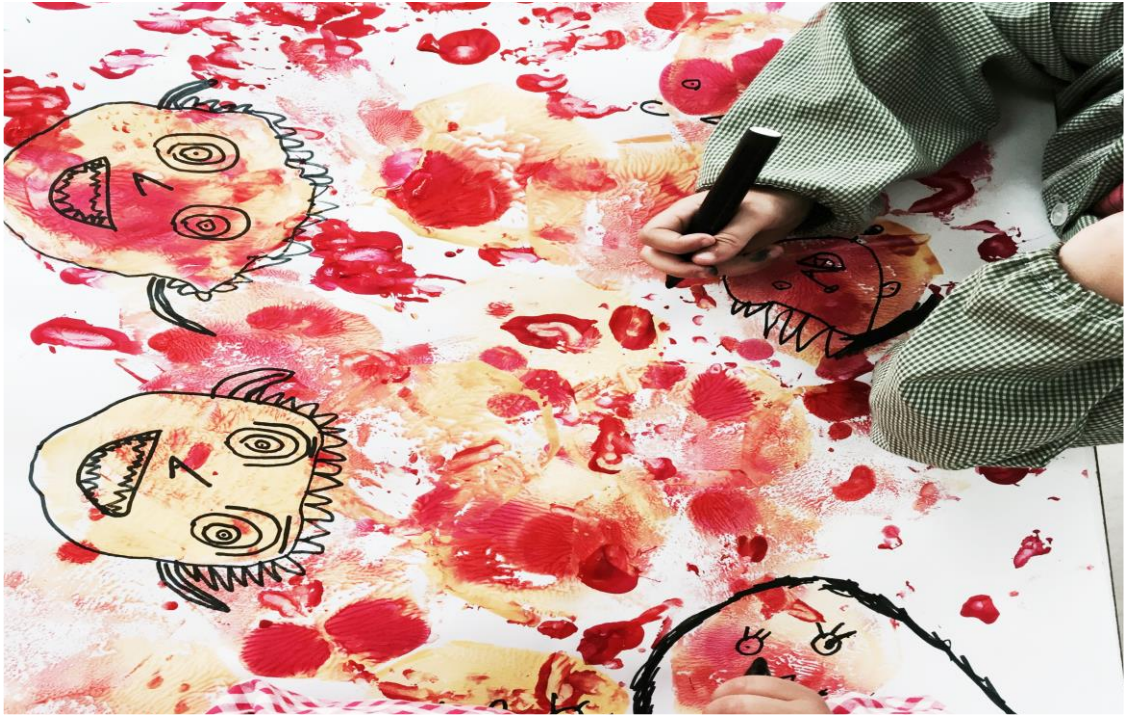
22. irudia. Kutxa, arrautza eta taparen estanpazioak.

23. irudia. Oktaedro itxurako kutxa estanpatzen.

24. irudia. Futboleko pilota eta billarreko bola ez dira estanpatzen errazak.

25. irudia. Deabruen fabula.

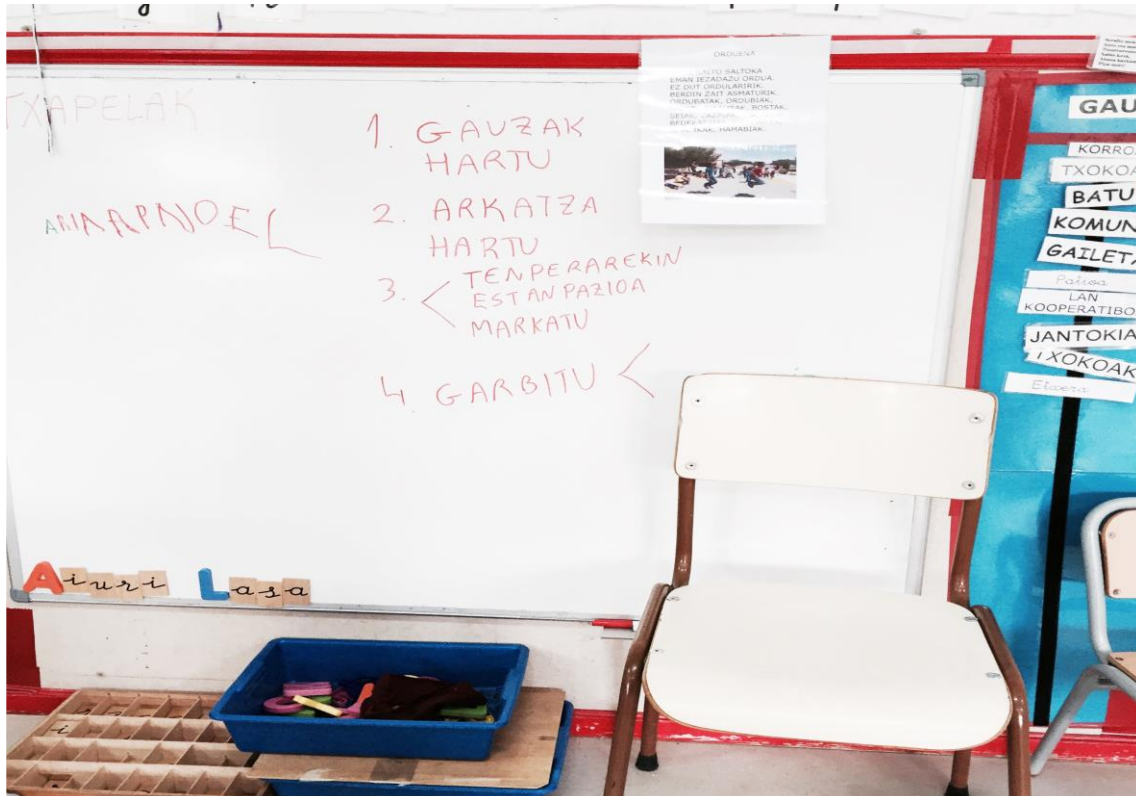
26. irudia. Eskola fabula.

27. irudia. Olentzero fabula.

27. irudia. Fabulak eskolatik zehar.

28. irudia. Goizeko errepasoa.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denbormalizazioa: Ondo, lan kooperatiboetan estanzazioak eta objektuak garbitu dituzte. Jantokitik bueltan, gehienak sikatuta egon dira eta animazioak egiteko aukera izan dute. Beste ordutegi bat izatekotan, egun batetik bestera egitea komeni da.
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO. Inoiz baino erneago ibili behar.
 - Materialak: ONDO.
- Egokitasuna: EGOKIA. Primeran ibili dira.
- Oharrak: Lehenengo estanzazioa egitea komeni da. Sikatu ostean, markaketa/kalkoa, azkenik, animazioa.

11. Eranskina: argazkien sailkapena - apirilak 22-29. TREBAKUNTZA JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 1
- **Baliabide materialak:** Umeek ateratako argazkiak eta nireak.

Denboralizazioa: Txoko libreetan zeudela deitu eta talde bakoitzarekin 7-10 minutu. 3 saiotan burutu dugu jarduera. Lehenengoan, Mertxeren gelakoen argazkiak sailkatu ditugu, bigarren saioan, nireak diren argazki batzuk kokatu dituzte, azkenean, Amaiaren gelakoen argazkiak kokatu ditugu.

Prestaketa aldia: Umeen argazkiak inprimatu eta nireak diren eta egokiak diren argazki batzuk aukeratu eta inprimatu. *Zergatik nireak?* Lehenengo saioan sailkapena pobrea eta batzuei zaila egin zitzaielako. Horretaz gain, erreferente ezberdinak ikusteko.

Garapena:

1 saioa

29. irudia. Mertxeren umeen argazki sailkapena.

2 saioa

30. irudia. Mertzteren umeen argazkiak + nireak.

3 saioa

31. irudia. Mertzteren umeen argazkiak + nireak + Amaiaeren gelakoan argazki sailkapena.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denboralizazioa: ONDO.
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO.
 - Materialak: ONDO. Beraien argazkiak inprimatuta ikustea asko gustatu zaie.
- Egokitasuna: EGOKIA.
- Oharrak: Komenigarria izan da horrelako jarduera burutzea. Hirunaka daudenez eremu honetan ume bakoitzak dituen indarguneak eta ahuleziak identifikatzea errazagoa izan da. Eta era berean, andereñoak behar hori asetzea. Komenigarria izan da ere, beraien argazkiez aparte beste artista edo pertsona batzuenak ikustea; argazki paisajistikoak ezagutzen ditugun moduan, geometrikoak, arkitektonikoak ezagutzea eta egokiak diren hauetaz *“kutsatzea”*.

12. Eranskina – Tamayo ezagutu. Obra ezagutu, aztertu. TREBAKUNTZA JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 1
- **Baliabide materialak:**

Denboralizazioa: 50'

Prestaketa aldia: Tamayoren biografia txiki bat osatzeko datuak prestatu, batetik. Bestetik, bere obren liburua eta aztertu behar dugun obra topatu.

Arazoa: Arte Ederretako web orrialdean lantzen gabiltzan obraren joko multimedia (online) bat topatu nuen. Geroztik, 3-4 bat hilabete pasa dira eta web orriaren berrizketaren ondorioz edo jokoaren esteka ez dabil. Beraz, *Zirkoaren* koadroari argazki bat atera eta arbel digitalean jartzea otu zaigu.

Garapena:

32. irudia. Ariane Tamayoren obra-liburua ikusten.

33. irudia. Markel arbel digitalean.

Ebaluazioa:

- Helburuak: ERDIXKA.
- Edukiak: ERDIXKA.
- Denboralizazioa: ONDO.
- Baliabideak:
 - Giza: ONDO.
 - Materialak: ERDIXKA.
- Egokitasuna: ERDIXKA.
- Oharrak: Izandako arazoari aurre egin diogun arren, jarduera ez da guztiz ondo burutu. Arkatz digitalak ez du behar besteko askatasunik eman, koloretan eta formetan nahikotxo mugatu gaitu. Hurrengo baterako, beranduago aipatuko den prozesuaz baliatuz, hau da, obraren kalkoaz *-eranskinak 13-*, jarduera hobetu beharko litzake. Ondorioz, hurrengo pausorako beharrezkoak diren koloreak eta formak ezin izan ditugu ondo definitu.

13. Eranskina: Margolan erraldoia, zatitutako obra gauzatu. TREBAKUNTZA JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Marrazki zatiak, errotulki potolo eta meheak, zerazko margoak, harriak, arkatzak.

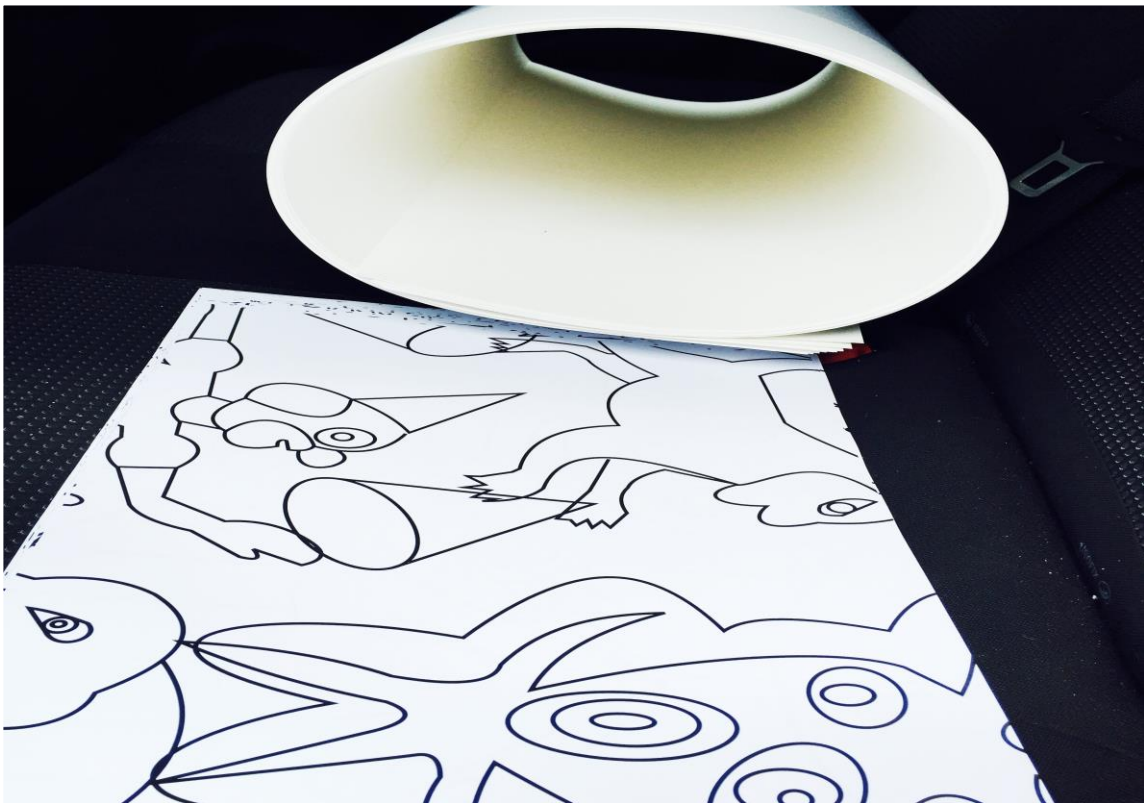
Denboralizazioa: 80'

Prestaketa aldia: Uste baino zailagoa izan da jarduera honen prestaketa. Edozein argazki, marrazki tamaina handian inprimatu nahi dugunean kalitateari erreparatu behar diogu. Hainbat buelta eta tirabira bidetik hurrengoak izan dira jarraitu ditudan urratsak:

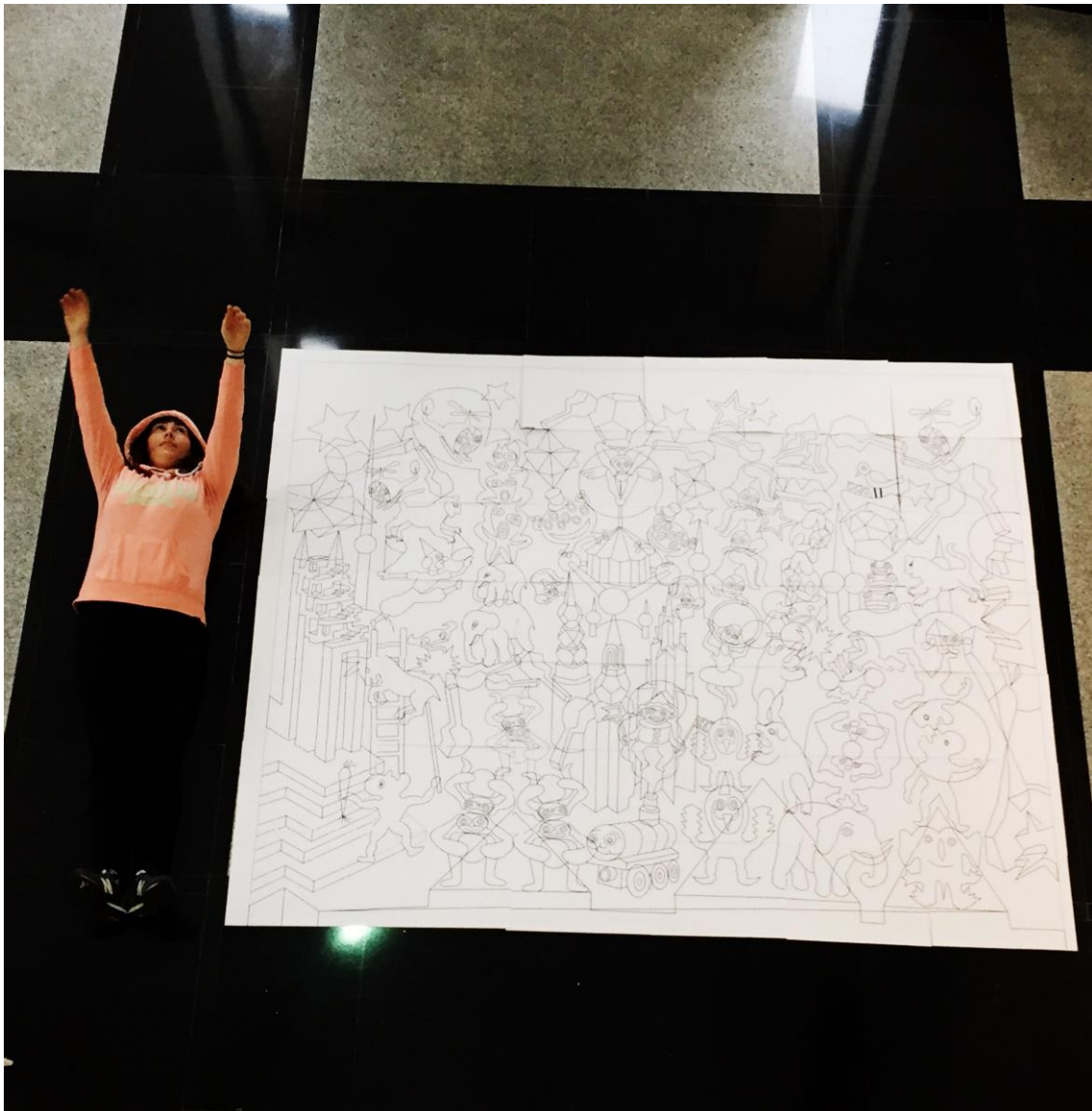
1 Tamayoren liburutik “*Zirkoa*” obrari argazki bat atera. Argazki hori *Adobe Illustrator* programarekin zabaldu eta puntuz puntu trazatu (kalkatu). **2** Jarduera taldeka egiteko asmoa nuen baina inprimaketa arazoak medio banakakoa izan da. Inprenta ezberdinetara joan eta deitu ostean, 42 A3tan inprimatzea izan da egokiena, diru, denbora eta lan aldetik. **3** A3 bakoitza paper dezente batean inprimatu arren kontuan izan ditut, batetik, errotulkiekin eta margoekin leku berberean margotzean umeek folioak zulatzen eta apurtzen dituztela, bestetik, euskarri mehea da papera eta horman itsasterakoan ehundurak sortzen zaizkiola. Kartulina antzeko batzuk erosi, banaka A3 forman moztu eta inprimatutako A3 bakoitza bertan pegatu dut euskarri solido eta egokiagoa sortuz. **4** Bukatzeko, badaezpada, koadroaren puzzlea osotu dut. Tamaina erreala izango duen obrak bukaeran armonia izan dezan umeekin adostutako forma-kolore eta zenbakiez baliatu naiz. Hau da, koadroan topatu genituen forma geometrikoei koloreak egotzi genizkion (*ikus. Tamayo ezagutu. Obra ezagutu, aztertu 12. eranskina*), baina *organikoak edo geometrikoak ez direnekin zer?* Prozesu bera jarraitu dut. Kolore bakoitzak zenbaki bat du, batzuetan begi-bistakoa, besteetan, kenketa edo gehikuntza eginez lortuko dutena.

34. irudia. Obra Illustratorren trazatuta.

35. irudia. Obra 42 A3etan inprimatuta, kartulina antzeko kartoi bat, zati bakoitza lodiago geratzeko.

36. irudia. Obra 42 A3etan inprimatuta eta kokatuta.

Zenbakien eta koloreen zerrenda prestatu eta gelako txoko guztietatik ikusteko lekuan kokatu dugu, mahaiak ere norabide horretan kokatzen saiatu gara. Ostean, piezen banaketa egin dugu. Zati batzuek, marrazkiaren xehetasunak direla eta, besteek baino arreta, gogo eta kalkulu matematiko handiagoa behar dute. Umeen gaitasunak, erritmoa, heldutasuna eta beharren arabera banatu ditugu, hau da, pieza eta gainean izenaren txartela. Zuzenduegia agian, baina kontuan izan behar dugu jarduera honetan 42 umek koadro “txukun” bat birproduzitu behar dutela.

Garapena:

37. irudia. Zenbakiak eta koloreak.

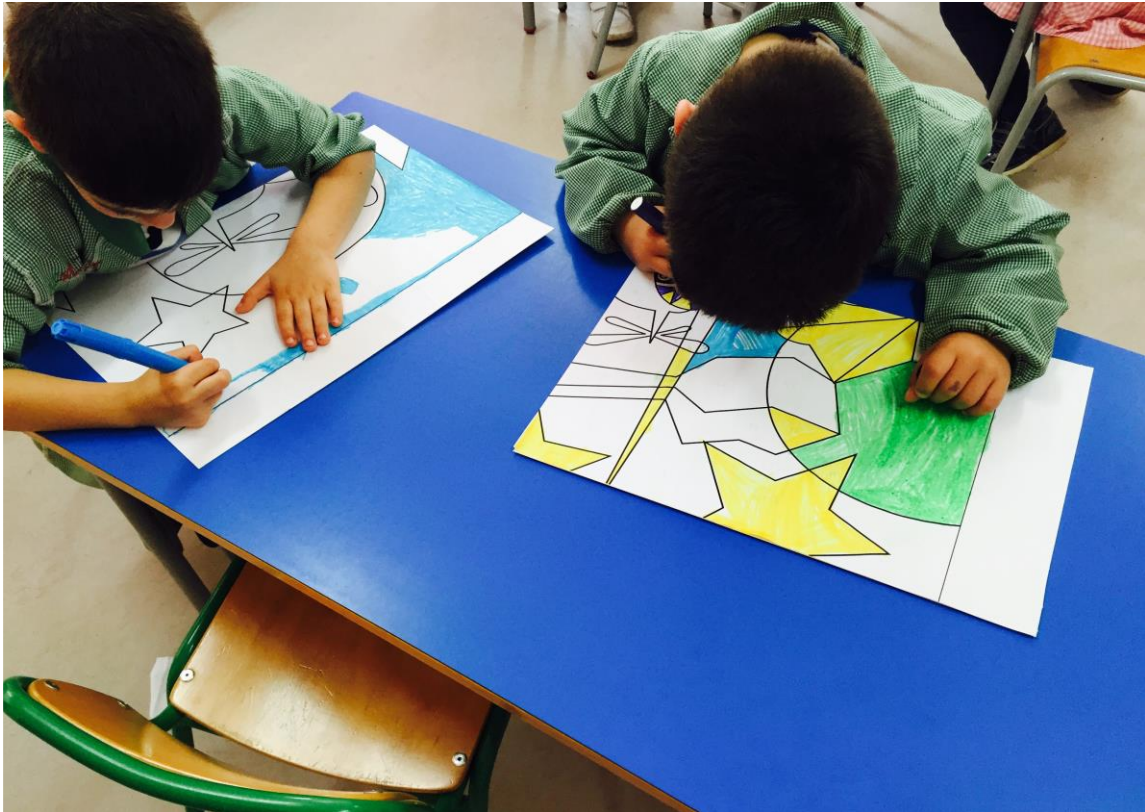
38. irudia. Materiala. Errotulkiak eta zera-zko margoak.

39. irudia. Errotulkiekin margotzen.

40. irudia. kalkuluak egiten.

41. irudia. Margotzen.

42. irudia. Margotzen.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denboralizazioa: Saio bat eman diogu jarduera honi; zati batzuek lan gehiago dute, gainera, ume guztiek ez dute margotzea maite. Saioa bukatu eta astean zehar bukatuz joan dira. Erabaki EGOKIA, erritmoak eta gogoak errespetatu al eta nahi izatekotan.
- Baliabideak:
 - Giza: BAI.
 - Materialak: BAI. Errotulkiak eta zerazko margoak, biak egotea komenigarria. Psikomotrizitate finagatik eta erraztasunagatik.
- Egokitasuna: EGOKIA. Arreta eta ardura berezia eskatzen ditu jarduera honek.
- Oharrak: Obra polita geratzeko eragiketa matematikoak ondo egin behar dituztela azpimarratu diegu, zenbakietan ondo fijatzeke, lagunei eta andereñoiei behar izatekotan laguntza eskatzeko. Astuna egingo zitzaielakoan nengoen, baina pozik hasi eta bukatu dute lana. Arreta eta gogo bereziz burutu dute lana.

14. Eranskina: Kutxa Beltza. EBALUAZIO JARDUERA.**Baliabideak:**

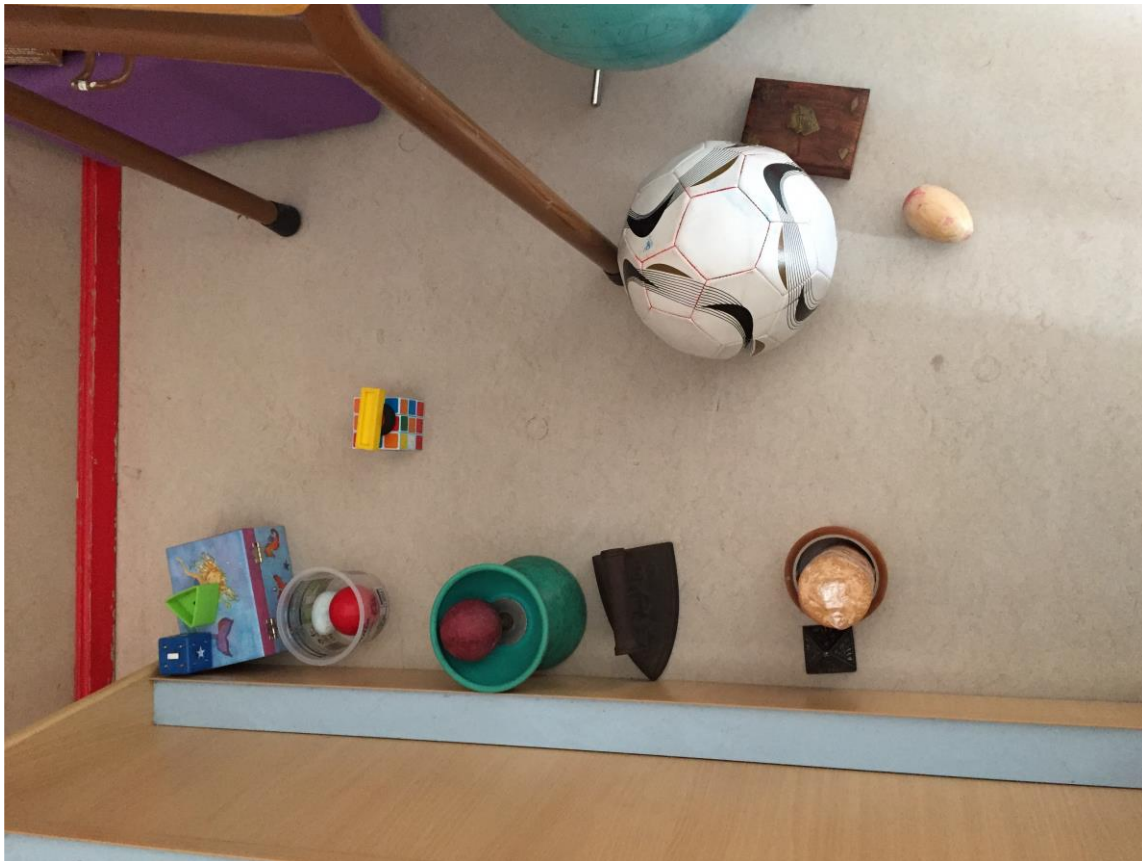
- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Kutxa itxurako altzari bat, oihala, ohiko objektuak, arbela, errotulkia.

Denboralizazioa: 45 '

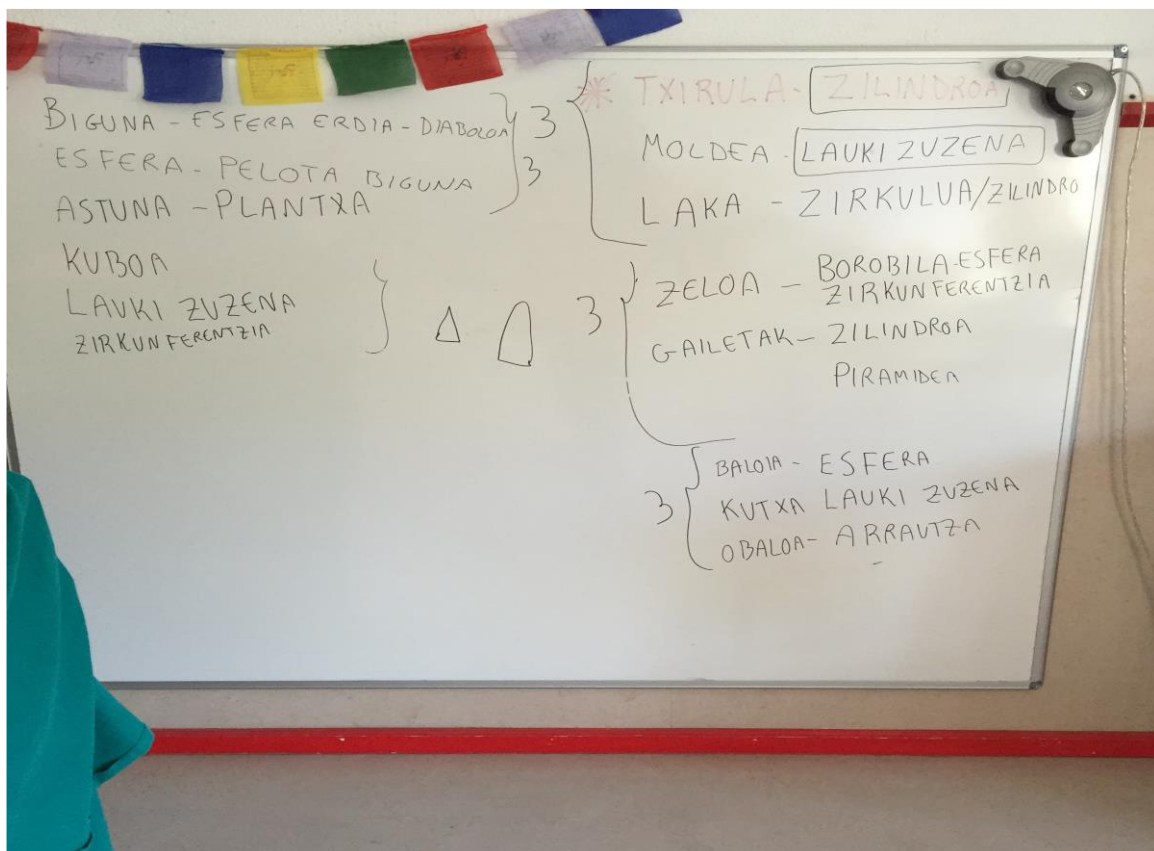
Prestaketa aldia: 7 multzo egin ditugu, bakoitzean 3 pieza jarriz. Mahaiak erditik kendu eta "U" eran jarri ditugu aulkiak. Erdian "kutxa beltza", honen barruan multzokatutako objektuak.

Garapena:

43. irudia. Espazioaren antolaketa.

44. irudia. Kutxa beltzeko objektuak.

45. irudia. Deskribapenak arbelean transkribatuta.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denboralizazioa: Denbora gehiago eskaini.
- Baliabideak:
 - Giza: BAI.
 - Materialak: BAI.
- Egokitasuna: EGOKIA.
- Oharrak: Asko disfrutatu dute, jarduera pixka bat luzatzea ondo legoke.

15. Eranskinan: Margolan erraldoia kokatu. EBALUAZIO JARDUERA.

Baliabideak:

- **Giza baliabideak:** 3
- **Baliabide materialak:** Mahaia, zeloa, paperak, errotulki/boligrafoak.

Denboralizazioa: 60'

Prestaketa aldia: Sarreran kokatuko dugu obra, beraz, mahai handi bat eta aulki bat jarri ditugu bertan. Batzuek “fitxa teknikoak” eta sinatzen duten bitartean, besteek, taldeka obra erraldoia kokatu.

Garapena:

46. irudia. Sinatzen.

47. irudia. ZIRKOA.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denboralizazioa: Uste baino denbora gehiago.
- Baliabideak:
 - Giza: BAI.
 - Materialak: BAI.
- Egokitasuna: EGOKIA.
- Oharrak: Matematika lantzeko baliabide ona, ezin izan diogu zukurik atera, eskolako *KULTUR ASTEA* da, eta gauza asko egon dira tartean. Denbora gehiago eskaini al izatekotan, patxadaz, *espazioa* zein *neurria* blokeak hobe landu daitezke.

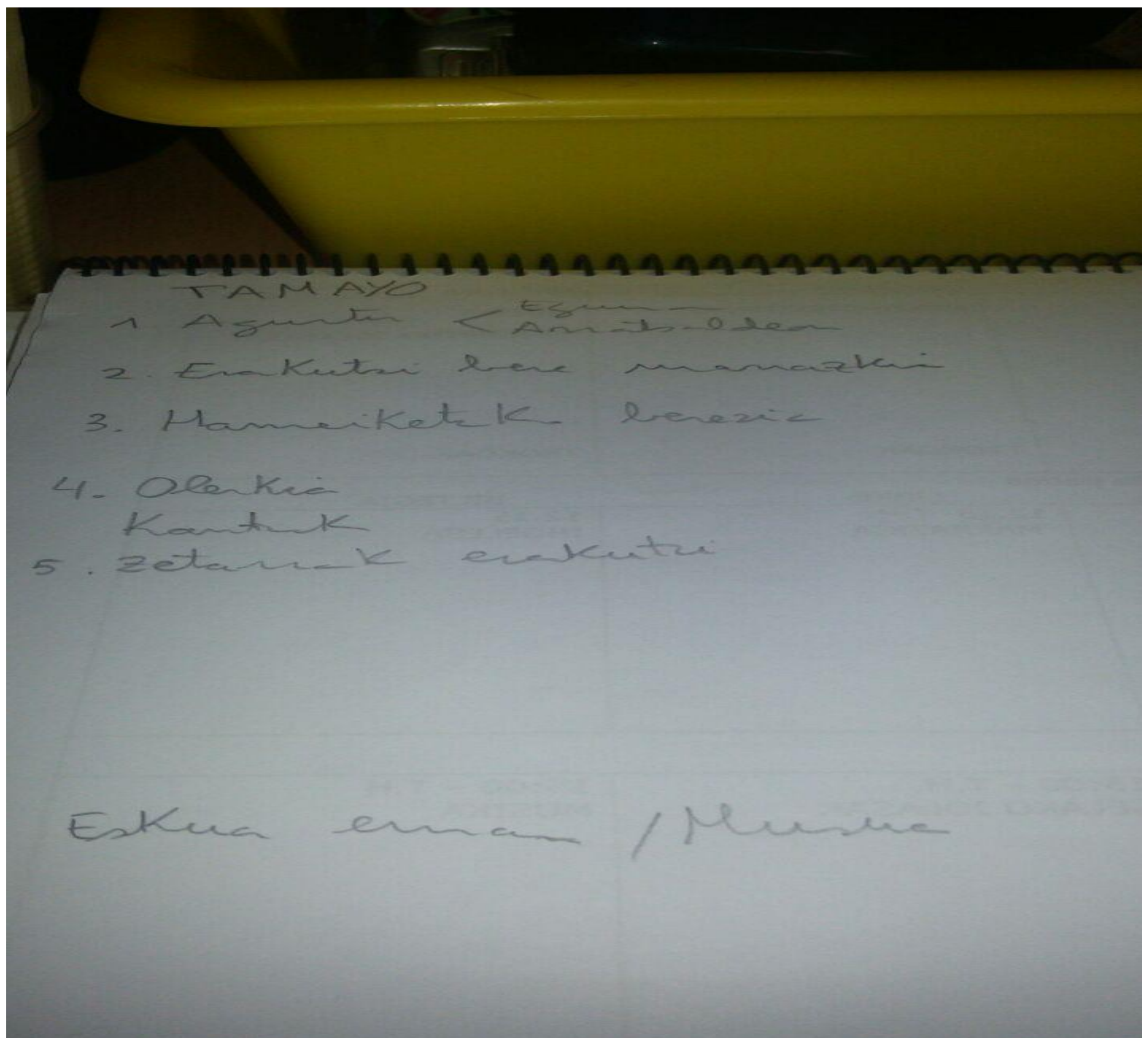
16. Eranskina: Daniel Tamayo ezagutu. EBALUAZIO JARDUERA.**Baliabideak:**

- **Giza baliabideak:** 5
- **Baliabide materialak:** gela handi bat, proiektorea, ordenagailua, aulkiak, mahaiak, umeek eta andereñoek etxetik ekarritako jakiak.

Denboralizazioa: 60'

Prestaketa aldia: Sarreran *ZIRKOA* kokatu genuen egun berean hainbat familia gerturatu zen ikustera, Amaiaren gelako Lukenen aitite izan zen horietako bat. Amaiak eta Mertxek bere telefonoa hartu eta niri eman zidaten. Egun gutxitara telefonoz berarekin harremanetan jarri nintzen. Baiezkoa eman eta prestaketetan hasi ginen. Mertxe eta Amaia eskolako gauzez arduratu ziren, nik, aldiz, Tamayorekin eguna ordua zehaztu nituen eta proiektua gainetik azaldu nion.

Umeek hurrengoak kontatu, azaldu, erakutsi nahi dizkiote Danieli:

48. irudia. Umeen plangintza.

Ikasketa buruak hilabete hauetan ateratako argazkiekin Matematika eta artea *movie makerra* egin du. Amaia, Mertxe eta hirurok gela handi bat atondu dugu; mahaiak eta aulkiak ondo jarri, umeez egindako lanak kokatu, janaria banatu... Beste hainbat irakasle hurbildu zaizkigu laguntzera.

Garapena:

49. irudia. Tamayorekin 5 urteko ume guztiak.

50. irudia. Tamayo margotzen.

51. irudia. Tamayo gure lanak ikusten.

Danik argazkiak eskatu dizkigu, gaurkoak eta proiektuaren prozesua islatzen dutenak.
Hitza bete dugu:

52. irudia. Tamayorentzako argazkiak.

Ebaluazioa:

- Helburuak: BAI.
- Edukiak: BAI.
- Denboralizazioa: EGOKI.
- Baliabideak:
 - Giza: BAI.
 - Materialak: BAI.
- Egokitasuna: EGOKIA.
- Oharrak: Denbora gehiago izatekotan komenigarria izango litzake artistarekin gauza zehatzagoez hitz-egitea eta esandakoen bidez elkarrizketa edo galdera-erantzunak sustatzea, bai umeen, bai artistaren mesede.

Eranskinak 17: Talde ebaluazioa

		Egokitasuna		Oharrak
		Bai	Ez	
ED UK IA K	Gaiarekiko egokitasuna	x		Edukiek, gaiarekiko koherentzia eta kohesioa izan dute.
	Kontzeptuen bereganatzea	x		Helburuak eta edukiak ustez baino hobeto barneratu dituzte.
UL ER ME NA	Egin beharrekoen ulermena	x		Egin beharrak oso ondo ulertu eta burutu dituzte. Horrela ez izatekotan beldurrik gabe galdetu dute.
	Izandako zailtasunak	x		Zailtasunei aurre egin diete. Arazoa ulertu eta oztopoak azaltzeko eta prozesuan hartutako erabakiak azaltzeko gai izan dira beti.
TA LD E LA NA	Elkarlana	x		Talde kooperatiboak eta eskolako dinamika dela eta elkarlanean ari dira beti. Jarduera gehienak lan talde kooperatiboetan egin ditugu, aberasgarria da benetako lankidetzaz ikustea; haserrealdiak, azalpenak, onarpenak... Etapako ezaugarri egozentrismoa ahaztu gabe, noski.
	Laguntasuna	x		Eskolak, gelako dinamikak, elkarlana eta laguntasuna sustatzen du, laguntzeko prest eta gogotsu dabilta beti. Laguntza onartzen dakite. Proiektuan zehar horrela ibili dira ere.
JA RR ER	Motibazioa	x		Taldea bizia da; mugitua, aktiboa, parte hartzailea, berbatia. Ikastea, egitea, asmatzea, parte hartzea asko gustatzen
	Parte hartzea	x		

A	Txandak errespetatzea	x		zaie, ez dira geldirik, ezta isilik egoten, jakin-min handiko taldea da. Ondorioz, batzuetan txandak errespetatzea eta gainerakoak entzutea kostatzen zaie, baia azkenean beti lortzen dute. Izugarrizko jarrera onez hartu eta parte hartu dute jardueretan.
	Gainontzekoak entzun	x		

18. Eranskina: Proiektuaren ebaluazioa

PROIEKTUAREN EBALUAZIOA	EGOKITASU NA		OHARRAK
	BAI	EZ	
Orokorrean umeek kontzeptuak barneratu dituzte.	X		Primeran. Ereku guztietan egin izan balitz (psikomotrizitate, musika...) ume batzuen ahuleziak errazago detektatzeko eta asetzeko aukera egongo litzake eta aldi berean globalagoa izango litzake.
Helburu orokorrak bete dira.	X		Primeran.
Sekuentzia bakoitzari eskainitako denbora.		X	Astero behin edo birritan joateak asko mugatu gaitu. Hala ere, irakasleek, bukatuta ez zegoenari edo azpimarratu behar zenari astean zehar denbora eskaini diote.
Jarduera batetik bestera tarte gehiago.		X	Jarraian egin izan balitz, segur aski, antolakuntza jarraituago bat eskaintzea errazago izango litzake.
Aurretiko informazioa bildu gabe.	X		Zer egin nahi genuen jakiteak helbururantz bideratu gaitu beti.
Materiala ez da prest egon.	X		Sorpresak egon dira, esaterako Bilboko Arte Eder Museoko web orrian Tamayoren jokia kendu izana, baina ondo egin diegu aurre.
Plangintza egokia izan da.	X		Egokia izan den arren, hurrengo batean beste eremu batzuen bidez kontzeptu berak lantzea itzela izango litzake.
Ebaluazioa.	X		Umeen edo talde txikien ebaluazioa egitea ez dut egoki ikusi, eremu guztietan eta jarraipen orekaturik ez baita egon.
Igurikapenak bete dira.	X		Uste baino hobe.
Beste sasoi batean egiteko proposa.	X		Lehen hezkuntzako lehenengo zikloan antzeko zeozer egin daiteke ere. Urte sasoiak ez du axola.
Adin honetarako egokia da.	X		Guztiz egokia.
Berriz errepikatzeko modukoa.	X		Idea berri eta ikasitakoez baliatuz, NOSKI.

Arazorik egon da proiektua aurrera eramateko

“Arazo” bakarra distantzia eta denbora izan da. Hala ere, asteazkenero ikusteak eta jarduera bereziak egiteak on asko dituelakoan nago, adibidez, ekintzak gogotsu hartzea.

Oraingoan ezin izan arren, errepikatzekotan, *matematika eta arteak* eremu gehiago hartu beharko lituzke bere gain, globalagoa izan beharko litzake; *psikomotrizitatean bloke geometrikoekin lan egitea, irteera bat egitea, sormena gehiago lantzea...*

Esperientzia honek mila ideia berri ekarri dizkit burura, matematika kontzeptu artistikoagoekin, libreagoekin lotzea, ikasketa eraikitzaileagoa sustatuz. Baina egia esan, esperientzia ezagatik, edota zergatik ez, eremu hauetan izan ditzakedan kadentziengatik ez naiz ez ahoz ez idatziz adierazteko gai. Adibidez, horrelako zeozer erabili: haur hezkuntzan idazmenaren oinarriak ezartzen dira; hizkiak, hitzak. Letra bakoitzak, gorputz geometriko bat du oinarri – borobila, triangelua, laukia – *zergatik kontzeptu artistiko hauek ez erakutsi eta hauetaz ez baliatu?*

Arazoak baino laguntzak eta kasualitateak egon dira. Hau guztia, koordinazioa, gogoak, Amaia eta Mertxeren esperientzia, lanak, umeen parte hartzeak, denon ekinak bultzatuta.

19. Eranskina: Mertxe Angoitia eta Amaia Iraetaren balorazioa

Egindako galderak:

PROIEKTUA

1. Matematika eta artearen arteko lotura eman da? Zer hobetu daiteke?
2. Jardueren ibilbidea egoki ikusi duzue?
3. Umeak protagonista izan dira? Umeen grinetatik partitu gara? Umeen etapako ezaugarriak kontuan izan dira?
4. Ondo pasatzeaz gain, zeozer ikasi dute? Helburuak eta edukiak barneratu dituzte?
5. Aberasgarria ikusten dituzue erreferente artistikoak eskolara hurbiltzea? Horrela izatekotan, nola? Egindakoa egokia al da?
6. Eskolako agente guztiak (barnekoak eta kanpokoak) inplikatu ditu proiektuak?

ESPERIENTZIA

7. Unibertsitateko ikasleak eskolara hurbiltzeaz zein iritzi duzue?
8. Ikasle-irakasle esperientzia honi buruz zer deritzozue?
9. Zer deritzozue horrelako proiektuei buruz?
10. Matematika eta artea lotzea ideia ona izan al da edukiak barneratzeko?
11. Proiektuak Unkinako metodologiarekin bat egin du? Zer hobetuko zenukete?
12. Pertsonal eta profesionalki zer azpimarratuko zenukete esperientzia honetatik? Zeozer ikasi dugu?
13. Esaldi/hitz batez nola laburtuko zenukete?

Balorazioa:

UNKINA IKASTETXEKO 5 URTEKO GELETAN “MATEMATIKA ETA ARTEA “ IZENAREKIN EGINDAKO PROIEKTUA ETA ARRATE SARRIEGIREKIN EGINDAKO LANAREN BALORAZIOA

Iaz gurekin praktketan egondako Arrate eskolara hurbildu zitzaigun karrera amaierako proiektua gurekin egiteko proposamenarekin. Bere proposamena entzutearekin batera onartu genuen, Arratek berak ematen zigun konfidantzagaitik lehenengo, eta matematika eta artea lotzea umeentzat erakargarria izango zenaren iritzia geneukalako.

Hasiera hasieratik ikastetxean izan dugun dinamikan txertatu dugu aipatutako proiektua. Arratek alde aurretik proposamenak helarazi dizkigu, eta denon artean planifikatu dugu. Eskolako materialaz gain Arratek beharrezkoa izan den materiala eskolara ekarri digu (eskolan euki ez dugun hamaika materialez arduratu da) eta eskolako komunitate osoan laguntza (irakasle, ikasle, guraso, atezain) eta azkenean margolariarena berena izan ondoren ilusioz burutu da aipatutako proiektua.

Ikasleak hurbilean dituzten objektuen behaketaz hasi eta Daniel Tamayon lanetan azaltzen diren geometria irudiak aurkitu eta landu ditugu. Ikasleak gustuko izan dituzte hasiera hasieratik egindako lanak. Mota askotako lanak eta ikuspuntu desberdinekoak egin dituzte, argazkiak atera, besteen aurrean aukeratutako objektuak aztertu eta aurkeztu, matematika hizkuntza ezagutu eta erabili azaltzeko (ezaugarri desberdinak), artelanak egin (estanzazioa, animazioa, koadroa), margolariaren hitzaldia...

Unibertsitateko ikasle gazte bat eskolara hurbiltzeak alde biak aberasten ditu:

1. Gazteak dituen ideiak praktikan jartzeko aukera ematen diolako
2. Eskolako irakasleak dugun esperientziaren ziurtasuna haiekin izango dutelako.
3. Ikasleak eskolako dinamikari freskotasuna ekarriko diolako. Egindako lana edo antzerakoak egokiak ikusten ditugu eskolako maila guztietarako.

Eskolako ikasleak beste pertsona baten erreferentzia izango duelako. Gelan beste heldu batek ematen dion laguntza estimagarria izaten delako...

Oraingoan aurrera eraman dugun proiektu honek ziklo honetako kurrikulumean ditugun hainbat helburu lortzeko aukera eman digu: autonomia mailan, sorkuntza mailan, talde lanean, geometria ezagutza arloan, ... beste hainbat helburutan.

Guri pertsonalki irakasle moduan (32 urteko esperientzia) ilusioa eman digu, eta eskolari ere *pintzelada* ederra eman dio.

Proiektu honek eskolara zerbait eman diola laburrean esan beharko bagenu hauxe esango genuke: *“Eguneroko lana hobetu, alaitu eta matematika eta arte mundua eskolara ekarteko aukera eman digula”*.

20. Eranskina: D. Tamayori egindako elkarrizketa

1. ¿Qué tipo de matemáticas y artes crees que se enseñan en la escuela? ¿Ves alguna carencia?

A pesar de que mi mujer dio clase de matemáticas en medias me ha parecido que la enseñanza tiende a ser muy abstracta (así es el mundo de los matemático de raza) y poco relacionada con la naturaleza y la realidad. Tal vez hay una obsesión de los planificadores (no los profesores) por incluir muchos contenidos y se cuida menos la matemática como herramienta de análisis y comprensión. En arte hay ahora mucha más sensibilidad en los enseñantes. Creo que habría que fomentar actividades como el cómic, el mural colectivo y la infografía.

2. ¿Qué tipo de relación tienen las matemáticas y las artes plásticas? ¿Crees que ésta relación se ve o debería verse reflejada en las escuelas?

Toda actividad tiene relación con las matemáticas. Muchos artistas han sido maestros matemáticos. Pero en la práctica habitual se funciona de manera intuitiva; a menudo se ve la relación a posteriori, a modo de justificación. Pude ser peligroso vincular, sistemáticamente, el arte a la matemática; más aún tratándose de niños.

3. ¿Qué matemáticas hay en tu arte?

La geometría es hermana de la matemática; tengo mucha práctica en desarrollos euclidianos, a veces siguiendo un orden férreo, otras veces de manera informal. La matemática numérica a penas la uso; lo que más la proporción y las consiguientes reglas de tres de toda la vida.

4. ¿Desde que perspectiva enfocarías las artes plásticas?

Creo, no por una cuestión de modernidad, si no por ser su medio más familiar, el ordenador, buscando una interrelación entre las formas hechas a mano y las que puedan crear a partir de los programas informáticos a los que tengan acceso. Les estimularía a que de manera analógica o digital practicasen el corta y pega. Estas prácticas son proclives al intercambio de fragmentos entre compañeros; esto es hacia la obra coral (como las que hicieron en Unkina).

5 ¿Qué te ha parecido la experiencia? ¿De haberlo sabido te hubiera gustado involucrarte más?

La experiencia me emocionó de veras pero yo andaba fuera de contexto; ¡gracias a las andereños!

6 ¿Qué opinas sobre trasladar el arte profesional a las escuelas?

No lo tengo claro el modo de colaboración. Creo que la forma correcta sería presentarlos como profesionales del cómic, video, música, pintura... sin aura de nada. Que vean que es una actividad más, de la que se vive o con la que se vive.

7. ¿Este tipo de relaciones que crees que aportan?

Para mí muy interesante. Cualquier experiencia de ellos con el mundo adulto debidamente planificado es positiva. Siempre orientada y controlada por los educadores. Hay que tener presente que estos pequeños/as son el futuro y se lo merecen todo.